

Toimenpideoite TPA 41/2026 vp

Mauri Kontu kesk ym.

Toimenpideoite datakeskusrakentamista koskevan sääntelyn kehittämistä

Eduskunnalle

Puheena olevan toimenpideoitteen tavoitteena on varmistaa, että Suomeen rakennettavat datakeskukset maksimoivat yhteiskunnallisen hyödyn, tukevat kestäväää talouskasvua ja vahvistavat Suomen energia-, ympäristö- ja turvallisuustavoitteita pitkällä aikavälillä. Datakeskukset ovat oikein toteutettuina keskeisiä digitaalisen talouden, tekoälyn kehityksen, huoltovarmuuden ja sähköjärjestelmän kannalta.

Tällä hetkellä Suomeen kohdistuu datakeskusinvestointien aalto. Suomi yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa on niiden rakentamiselle suotuisa viileän ilmaston, vakaiden yhteiskunnallisten olosuhteiden ja huokeyn sähkönhinnan vuoksi. Datakeskusten rakentamista Suomeen koskevaa sääntelyä pidetään myös väljänä. Vireillä onkin useita kymmeniä datakeskushankkeita. Suhtautuminen datakeskuksiin on vaihdellut sen mukaan, katsotaanko asiaa sijoittajan, kunnan, valtion vai paikallisten asukkaiden näkökulmasta.

Valtioneuvoston 5.12.2025 julkistama Datakeskusten kansallinen tiekarttaselvitys kuitenkin osoittaa, että kaikenlaiset datakeskukset eivät tuota Suomelle yhtä suuria taloudellisia, ympäristöllisiä ja yhteiskunnallisia hyötyjä. Selvityksen mukaan Suomen etu olisi erityisesti korkean lisäarvon datakeskuksissa, jotka edistäisivät talouskasvua, tuottaisivat lisää verotuloja, tukisivat sähköjärjestelmän toimivuutta, uusiutuvan energian investointeja ja puhtaan energiantuotannon lisäämistä, hyödyntäisivät hukkalämpöä, minimoisivat luontohaittoja ja sähkönhinnan vaihtelua sekä vahvistaisivat huoltovarmuutta, kyberturvallisuutta ja datasuvereniteettia.

Lisäksi on tärkeää tiedostaa, että Suomessa on merkittäviä teknologiatoimittajia datakeskusten eri laitteisiin. Tavoitteenamme pitää olla niitä koskevien osaajien osaamisen ja teknologian kehittäminen, joita datakeskusten päarakentajat voisivat hyödyntää omassa globaaliliiketoiminnassaan maailmanlaajuisesti.

Ilman riittävää julkista ohjausta datakeskusten markkinaehtoinen sijoittuminen voi aiheuttaa suuriakin ongelmia, kuten lisätä sähköhinta- ja hintapiikkejä, heikentää ympäristönsuojelua, loukata maanomistajien oikeuksia sekä aiheuttaa omistus-, hallinta- ja riippuvuussuhteisiin liittyviä riskejä.

Toimenpidealoite TPA 41/2026 vp

Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää datakeskuksia koskevan informaation lisäämistä, niiden rakentamista koskevan sääntelyn ja kannusteiden kehittämistä sekä mahdollisesti myös datakeskusrakentamista ohjaavaa lainsäädäntöä, jolla varmistettaisiin koko Suomen ja aluetalouden kannalta kestävin lopputulos.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin käynnistäen viipymättä syventävän jatkoselvityksen, jonka tavoitteena on lisätä datakeskusrakentamiseen liittyvää informaatiota, luoda kannustinmalli korkean lisäarvon datakeskusinvestointien saamiseksi Suomeen sekä kehittää sääntelyä ja lupakäytäntöjä siten, että korkean lisäarvon datakeskusten sijoittumista voitaisiin ohjata muun muassa sähköverkon kapasiteetin, ympäristövaikutusten, maanomistajien oikeusturvan sekä turvallisuusnäkökulmien perusteella siten, että datakeskukset hyödyttävät koko Suomea ja aluetalouksia.

Helsingissä 21.5.2026

Mauri Kontu kesk
Timo Mehtälä kesk
Markku Siponen kesk
Hanna Räsänen kesk
Hanna-Leena Mattila kesk
Hanna Kosonen kesk
Markus Lohi kesk
Anne Kalmari kesk
Antti Kaikkonen kesk
Hannu Hoskonen kesk
Jouni Ovaska kesk
Tuomas Kettunen kesk
Olga Oinas-Panuma kesk
Mikko Polvinen kesk